

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ
ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (Β')**
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (16/05/2016)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

Το κείμενο διερευνά την ουσία και το περιεχόμενο του φιλικού συναισθήματος. Αρχικά επισημαίνεται η διαχρονική αξία της φιλίας. Στη συνέχεια αποπειράται ο συγγραφέας να ορίσει το περιεχόμενο της, επικαλούμενος τον Αριστοτέλη, που επισημαίνει την εύνοια και την αμοιβαιότητα ευγενών συναισθημάτων μεταξύ ψυχών. Έπειτα ο συγγραφέας προβαίνει στη διάκριση της φιλίας σε τρία είδη, στη χρήσιμη, στην ευχάριστη και στην ουσιαστική, ακατάλυτη φιλία. Οι δύο πρώτες, σημειώνει το κείμενο, έχουν ωφελμιστικό χαρακτήρα, ενώ η τρίτη εστιάζει στις ομοιότητες των φίλων σε ό,τι αφορά τις ηθικές αξίες που δίνουν στο φιλικό συναίσθημα μόνιμο χαρακτήρα. Καταλήγει ο συγγραφέας τονίζοντας την αξία και τη χρησιμότητα του γνήσιου φίλου σ' όλες τις κρίσιμες καμπές του ανθρώπινου βίου.

B1. Λάθος, Σωστό, Σωστό, Σωστό, Λάθος

B2α. Οι τρόποι με τους οποίους αναπτύσσεται η παράγραφος είναι:

1) η διαίρεση («Μπορούμε να διακρίνουμε ... της ευχάριστης συναναστροφής.»), λαμβάνονται ως διαιρετέα έννοια η φιλία, ως διαιρετική βάση ο σκοπός σύναψης των φιλικών σχέσεων και ως μέλη της διαίρεσης τα τρία είδη της φιλίας «διά το χρήσιμον», «δι' ηδονήν» και «διά το αγαθόν» (χαρακτηριστική λέξη: «διακρίνουμε») και

2) η αιτιολόγηση («επειδή ο ένας ο ένας μας είναι ... της συναναστροφής.»), καθώς διευκρινίζεται ότι αφενός η πρόκληση ευχαρίστησης αφετέρου το κέρδος κι όχι η ανθρώπινη οντότητα είναι οι λόγοι, για τους οποίους οι άνθρωποι «αγαπούν» ο ένας τον άλλον (χαρακτηριστική λέξη: «επειδή»)

B2β. άλλωστε = προσθήκη – σύζευξη

δηλαδή = επεξήγηση

όταν = χρονική σειρά

λοιπόν = συμπέρασμα

B3α. εγκωμίασαν = επαίνεσαν, εκθείασαν, ύμνησαν

ευχαρίστηση = απόλαυση, ηδονή, ευθυμία

συναναστροφής = συντροφιάς, παρέας

ακατάλυτη = αδιάρρηκτη, ανθεκτική, άφθαρτη

φθείρεται = βλάπτεται, διαβρώνεται

B3β. οικεία ≠ άγνωστα, ξένα, ανοίκεια

επιδέξιος ≠ αδέξιος, άτεχνος

ωφέλεια ≠ εκμετάλλευση, βλάβη

αξία ≠ απαξία

αυστηρό ≠ επιεική, ελαστικό

B4α. «διά το χρήσιμον» = τα εισαγωγικά δηλώνουν την ορολογία

«αγαπά» = τα εισαγωγικά δηλώνουν την ειρωνεία

(υλικό ή ηθικό) = οι παρενθέσεις δηλώνουν το επουσιώδες συμπληρωτικό σχόλιο

B4β. Το β' ενικό πρόσωπο (π.χ. *έχεις, αισθάνεσαι*) χρησιμοποιείται από κάποιον, όταν θέλει να πετύχει κάποια αμεσότητα, να επηρεάσει το δέκτη και να τον πείσει. Έτσι, ο λόγος αποκτά διδακτικό τόνο και το ύφος χαρακτηρίζεται ως διαλογικό.

Με το α' πληθυντικό πρόσωπο (π.χ. *αγαπούμε, διακρίνουμε*), ο πομπός επιθυμεί να καταδείξει στο δέκτη πως συνανήκουν στο ίδιο σύνολο. Στόχος του είναι να τον πείσει για τις αγαθές του προθέσεις και την πίστη του στις αξίες και τις ανάγκες του συνόλου. Δημιουργείται έτσι κλίμα οικειότητας στην επικοινωνία του πομπού με το δέκτη και σε ορισμένες περιπτώσεις υπογραμμίζεται το γεγονός ως ζήτημα που μας αφορά όλους.

Γ1.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας

Η γνήσια φιλία οφείλει να:

- ικανοποιεί την έμφυτη κοινωνικότητα του ανθρώπου.
- προσδίδει νόημα και ομορφιά στη ζωή.
- ενισχύει το θάρρος, την αισιοδοξία, την τόλμη.
- παρέχει ανιδιοτελή βοήθεια και συμπαράσταση στο άτομο, ειδικά σε δύσκολες στιγμές.
- Συντελεί στη βελτίωση του χαρακτήρα του ατόμου μέσα από την καλλιέργεια ευγενών και υψηλών συναισθημάτων, που εξευγενίζουν και ολοκληρώνουν την ψυχή (πρότυπα μίμησης).
- περιορίζει την ιδιοτέλεια και τον εγωισμό, δημιουργώντας κλίμα ουσιαστικής προσέγγισης και συνεργασίας μεταξύ των ατόμων.
- συμβάλλει στην καταπολέμηση σημαντικών προβλημάτων και να συνενώνει ανθρώπους και λαούς.
- εδραιώνει τη δημοκρατία, την ειρήνη, την κοινωνική ισοτιμία.
- αποτελεί αντίβαρο στη ματαιότητα του υλικού ευδαιμονισμού.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης / διαδικτύου στη δημιουργία φιλικών σχέσεων

Ενισχυτική η λειτουργία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης υπό προϋποθέσεις. Η προσοχή πρέπει να εστιαστεί στους εξής κινδύνους:

- Υποκατάσταση των άμεσων κοινωνικών επαφών.
- Κίνδυνος κοινωνικής απομόνωσης.
- Κίνδυνος παρεξηγήσεων, λανθασμένης μεταφοράς πληροφοριών, ελλιπής συνεννόηση.
- Παραπληροφόρηση – προπαγάνδα.
- Επίφαση επικοινωνίας, όχι ουσιαστική επαφή.
- Απουσία λειτουργίας παραγλωσσικών – εξωγλωσσικών κωδικών.
- Προσοχή στην ηλεκτρονική παρενόχληση (cyberbullying) και την πλαστοπροσωπία.
- Δημιουργία προσωπείων από αυτούς που δεν αποδέχονται τον εαυτό τους.
- Δημιουργία εικονικής πραγματικότητας, απόσταση από την πραγματική ζωή, δυσχέρεια κοινωνικοποίησης.

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ:

Το κείμενο επεξεργασίας κρίνεται ως εύκολα αντιμετωπίσιμο (δομημένο και συγκροτημένο) από τους μαθητές για τη σύνταξη της περίληψης. Οι παρατηρήσεις θεωρίας δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία για τον επαρκώς προετοιμασμένο μαθητή, που είχε παρακολουθήσει, ωστόσο, φροντιστηριακά μαθήματα και στις τρεις λυκειακές τάξεις. Το θέμα της παραγωγής λόγου ανταποκρίνεται στην ύλη και των τριών τάξεων λυκείου, σαφώς διατυπωμένο χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία.